

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuzuncu İctima

7 . 5 . 1337 Cumartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	240	5. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Ilgın'ın Bolucuk karyesinden Hüseyin hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	241
2. — Lâyhalar	240	6. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Konyalı Abdürrahman ve rüfekası hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	241
1. — Teşkil edilecek süvari alayları ile jandarma mektepleri için 289 000 liranın sarfına mezuniyet verilmesine dair kanun lâyihası	240	5. — Muhtelif evrak	246
3. — Teklifler	245	1. — Borçka'nın anavatana kavuşması dolayısıyla Keskinzade Salih ve arkadaşlarından gelen ve minnet ve hürmetlerini bildiren telgraf	246
1. — Ertuğrul Mebusu Mustafa Kemal Beyin, Meclis âzasından vefat edenlerin ailelerine verilecek tahsisat hakkında teklifi kanunisi (2/305 mükerrer)	245	2. — Tebrik telgrafları	246
4. — Tezkereler	240	6. — Müzakere edilen maddeler	241
1. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Saideli'nden Kadir ve rüfekası hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	240	1. — Vefat eden mebusların ailelerine verilecek tahsisat hakkında Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi	241 : 245, 245 : 246, 256, 257 : 258
2. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Sivash İbrahimeğlu Salih hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	240	2. — Gümüşane Mebusu Hasan Fehmi Beyin, ziynet eşyasının men'i dühülü hakkında kanun teklifi ve İktisat ve Muvazenei Maliye ve Adliye encümenleri mazbataları ile (2/137); Bursa Mebusu Operatör Emin Beyin, ziynet eşyasından İthalât Resmi alınması hakkında teklifi kanunisi ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası	246 : 256, 256, 258 : 259
3. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Alibey Hüyükü karyeli Mehmet ve rüfekası hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	240		
4. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Ilgın'ın Çekil karyesinden İsa hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	240, 241		

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 3 sonra

REİS — Reisisani Dr. Adnan Bey

KÂTIPLER : Ziya Hürşit Bey (Lâziztan), Atıf Bey (Kayseri)

REİS — Efendim, Celseyi açıyorum. Zaptı sabık hulâsası okunacak.. (Ziya Hürşit Bey tarafından zaptı sabık hulâsası okundu.)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci Celse

Hasan Fehmi Beyefendinin tahtı riyasetinde bilinikât zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Cebelibereket Mebusu İhsan Beyle rüfekasının Kars ve Ardahan livalarında teşkilâtı adliye icra edilmesine dair takrirî müzakere edilerek kavanini mevcude mucibince teşkilât icra edilmesi hususu kabul ve oraya izam edilecek hükkâma verilecek tahsisat meselesi bütçe müzakeresine talik ve Abdülkadir Kemali Beyin teşkilâtı mahakime dair teklifi kanunisi Lâyiha Encümenine havale olundu.

23 Nisan ve İnönü münasebetiyle mevрут tebrük telgraflarına cevap yazılması tensip ve hiyaneti vataniye ile mahkûm eşhasa ait dört kıta evrak Adliye Encümenine, İgel Mebusu Ali Sabri Efendi ile rüfekasının yük otomobillerinden Gümrük Resmi alınmamasına ve Konya Mebusu Musa Kâzım ve Kâzım Hüsnü beylerin Konya Darüleytamı için yirmi bin lira itasına dair teklifleri Lâyiha Encümenine havale edildi. Niğde Mebusu Mustafa Hilmi Efendi ile Eskişehir Mebusu Mehmed Beye mezuniyet itasına dair Divanı Riyaset kararı kabul ve vefat eden âzanın muhassasatına dair Divanı Riyaset kararname müzakere edilmek üzere Ruznameye ithal olundu. Hekimhan kazası teşkiline dair lâyihai kanuniyenin ruznameî âtiye ithali tensibedildi. Bilâhara Heyeti Vekile Reisi Fevzi Paşa Hazretleri bir celse hafiye akdini teklif eylediğinden salon samii ve ketebeden tahliye kılmarak celse hafiyeğe geçildi.

(İkinci celse hafidir)

Reisisani	Kâtip	Kâtip
Dr. Adnan	Ziya Hürşit	Mahmut Sait

REİS — Zaptı sabık hakkında mütalâa varmı? (Kabul sesleri) zaptı sabık kabul edildi.

2. — LÂYİHALAR

1. — *Teşkil edilecek süvari alaylarıyla jandarma mektepleri için (289 000) liranın sarfına mezuniyet verilmesine dair kanun lâyihası*

REİS — Teşkil edilecek süvari alaylarıyla jandarma mektepleri için iki yüz seksen dokuz bin liranın sarfına mezuniyet itasına dair Heyeti Vekileden mevрут lâyihai kanuniye var: Muvazenei Maliye Encümenine havale ediyor. (Ret sesleri).

YAHYA GALİP B. (Kırşehir) — Mektebin sırasımı şimdi?...

4. — TEZKERELER

1. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Saiteli'nden Kadir ve rüfekası hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi*

2. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Sivas'ta İbrahimioğlu Salih hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi*

3. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Alibey Höyük karyeli Mehmet ve rüfekası hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi*

4. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Ilgın'da Çekil karyesinden İsa hakkındaki evrakı hükmi-*

yenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi

5. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm İlğın'ın Bolucuk karyesinden Hüseyin hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi*

6. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Konya'lı Abdurrahman ve rüfekası hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi.*

REİS — Hiyaneti vataniye ile mahkûm Musaoğlu Kadir, ve rüfekası Sivas'lı Salih, Mehmet ile rüfekası İsa, Hüseyin, Abdurrahman ile rüfekası haklarında Adliye Vekâletinden mevрут altı kıt'a evrakı hükmiye var. Adliye Encümenine gönderiyoruz.

6. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Vefat eden mebusların ailelerine verilecek tahsisat hakkında Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi*

REİS — Üsküdar Mebusu Merhum Selâhattin Beyin ailesine verilecek tahsisat hakkında Divanı Riyaset kararı okunacak.

Heyeti Umumiyye

Meclis münakit bulunduğu esnada vefat eden mebusların eytam ve ailelerine o senei içtimaiyye ait tahsisatın itası müteamel olmasına ve müstemir olan Büyük Millet Meclisi âzasının tahsisatı şuhure taksimen ita edilmesine nazaran vefat eden âzalardan muhtacı muavenet addedilen ailelerine vefat eylediği ay dâhil olmak üzere dört aylık tahsisat miktarını tecavüz etmiyecek derecede tediyat icrası ve her halde bu dört aydan âti senei içtimaiyye devredilmiyerek senesine maksur kalması ve sımai hali bârız olan zevatın yalnız teçhiz ve tefkin masrafı ile iktifa olunarak ailelerine tahsisattan bir şey verilmesi teamüle riayeti temin edeceği gibi hal ve maslahata muvafık görüldüğünden müteveffa Üsküdar Mebusu Selâhattin Beyin hemşiresi ile biraderine anifülbeyan şerait dâhilinde dört aylık tahsisatının itası ve merhum İsmail Fazıl Paşa hazretlerinin de yalnız teçhiz ve tekfin masrafının Meclis veznesin-

den itasıyla iktifa olunması Divanı Riyasetin 1 . V . 1337 tarihli beşinci içtimanda tensibedildiğinden keyfiyetin Heyeti Umumiyyeye arzına karar verilmiştir, efendim.

Büyük Millet Meclisi
Reis Vekili
Hasan Fehmi

REİS — Hasan Fehmi Bey izahat verecek misiniz?

REİSVEKİLİ HASAN FEHİMİ B. (Gümüşane) — Aleyhinde söyliyecek olanlar söylesinler de bendeniz de sonra izahat vereyim.

SALİH Ef. (Erzurum) — Beyefendiler; gerçi mebusanı kiram hazeratına usulü sabık veçhile her içtimalarında kendilerine dört yıllık tahsisatın verilmesi evvelce kabul edilmiş olsa dahi Meclisimiz müstemirren devam ediyor ve Hamdenillâhi Taalâ 300 küsur âzayı ihtiva eden bu Meclis, bu muhterem Meclisi Âlinizde bulunan zevat bir fedakârlık olmak üzere buraya gelmişlerdir. Memleketin istitaatı maliyesi de göz önündedir. Böyle aramızdan ayrılmış olan bir arkadaşımızın ailesine, tahsisatından vermek bizim için pek mâkul ve meşru bir hal de değildir. Hattâ bu parayı alsa o aile de yiyemez. Arkadaşlarımızdan böyle aramızdan ahirete teşrif eden zevatı kiramın (handeler) (teşrif mi sadaları) Evet efendim teşrifdir. Çünkü vezaifi uhreviye ile şerefyap oluyor. Mevt; bir mümin için bir şereftir..

OPERATÖR EMİN B. (Bursa) — O halde siz de gidiniz..

SALİH Ef. (Devamla) — Evet ben de gideirim. Bendeniz de gideceğim. Mevt, bir mümin için şereftir efendim. (Gürültüler)

REİS — Devam ediniz, Salih Efendi.

SALİH Ef. (Devamla) — Efendim; böyle aramızdan ayrılmış olan arkadaşlarımızdan ihtiyacı hakikleri tahakkuk edenlerin ailelerine harcırah olmak üzere bir miktar para vermek lâzımdır.

EMİN B. (Erzincan) — Giden yok ki, harcırah verilsin.

SALİH Ef. (Devamla) — Müsaade buyurun, rica ederim. (Devam, devam sesleri)

REİS — Dinliyelim efendim.

SALİH Ef. (Devamla) — Eğer dinliyorsanız ve böyle bir para almak ve vermek fikrinde iseniz söyleyin. Mamafih Meclisin bir nizam-

namesi vardır. Münakaşaya bir şahsın hakkı yoktur. Dinlersiniz ve mâkul bir şey olursa onu kabul edersiniz, olmazsa reddedersiniz...

REİS — Siz devam ediniz.

SALİH Ef. (Devamla) — Sizin de Reis Bey nizamnameyi tatbik etmeniz lâzımgelir.

REİS — Siz onu bana bırakın, yapıyorum efendim. Siz devam edin.

SALİH Ef. (Devamla) — Rica ederim, biraz da ciddiyetimizi muhafaza edelim; çünkü memleket buhranı malî içinde ve böyle dört aylık para vermek günahdır. Bir aylık maaşlarını ailelerine vermek mâkuldür, ve bendeniz bir aylık vermek taraftarıyım; bendeniz bunu teklif ediyorum.

MUSTAFA NECATİ B. (Saruhan) — Efendim, merhum kardeşim Salâhaddin'e aidolduğu için; bu meseleye dair birkaç söz söylemek isterim...

Malûmu âliniz Salâhattin Bey iki seneden beri bu hayata atılmış ve bir hemşiresiyle bir validesini ve bir de hemşirezadesini bize tevdi etmiştir... Verilecek olan dört aylık tahsisat ne bu çocukların, ne de bu kadıncağızın hayatını temin eder. Binaenaleyh, bunun için; bir karar vermek doğru değildir. Aynı ayrı her birisi hakkında bir karar vermek daha muvafık olur. Salâhattin Beyle merhum Fazıl Paşa ailesi arasında bir fark vardır..

Bu itibarla bendeniz; Salâhattin Bey hakkında verilen kararın az olduğuna kaaniim... Ve altı aylık maaşının verilmesini teklif ediyorum. (Gürültüler), (Yok, yok, sadaları)

YAHYA GALİP B. (Kırşehir) — Sağ olsaydı, alacaktı ya!

MUVAZENEİ MALİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ HASAN B. — (Trabzon) Aramızdan kaybolan bir arkadaşımızın ailesine muaveneti mahsusa olmak üzere tahsisat 4 veya 6 aylık ve icabederse bir seneliği verilmek münasip bir şey olur, kanaatindeyim. Yalnız bütçede, malûmu âliniz mevcut her hangi bir tahsisat ancak, kavanini mevzuası dairesinde sarf edilebilir. Heyeti Celilenizin bir kararıyla, Büyük Millet Meclisi bütçesinde mevzu bir paranın hilâfına mezuniyet verilmiş olmaz. Bunun için evvelâ bir madde kanuniye lâzımdır; ondan sonra dört aylık mı münasiptir, altı aylık mı mü-

nasiptir, bir senelik mi daha lâyıktır? Münakaşası yapılır, ona göre miktarı tesbit edilmek üzere evvel be evvel bir madde kanuniye lâzımdır.

OPERATÖR EMİN B. (Bursa) — Bir şey söyleyeceğim; İstanbul Meclisi Mebusanında bir arkadaş vefat ettiği zaman, o senenin tahsisatı kâmilan verilir. Mecliste teamül budur. Binaenaleyh, verilmek lâzımgelir.

HASAN B. (Trabzon) — Bendenizce teamül, Meclis bütçelerinin bilâ münakaşa kabulüdür zannederim (handeler) başka teamül yoktur.

EMİN B. (Erzincan) — Bendenizin mâruzatımın bir kısmını Muvazenei Maliye Encümeni mazbata muharriri beyefendi söylediler, hakikaten bu mesele kanun meselesidir. Öyle bütçeye mevzu bir tahsisat; bir kararla birisine, başka diğerine daha fazla verilemez.

İkincisi; Salih Efendinin sözüne cevap vermek isterim.

Salih Efendi buyuruyorlar ki; içimizden ahireti teşrif eden bir arkadaşımıza bir şey vermiyelim ve bununla zannederim bütçeyi düzeltmiş olacağız. Kendilerinin bahsetmiş olduğu ve benim haberim olmayan buhranı maliyi kapatmış olacağız galiba. Eğer Salih Efendi onu söyleyeceğine diyeydi ki: Memlekette buhran malî var; -ben yine onu bilmiyorum - bunu kapatmak lâzım, bunu biz kendimiz fedakârlık ederek kapatalım deseydi bunu anlardım. Fakat vefadeden, içimizden eksilmiş bir arkadaşın, kimsesiz kalmış ailesine vereceğimiz bu parayı istikrar etmeyi şayanı hayret buldum. Doğrusu ben bunu doğru bulmuyorum. Fedakârlık lâzım ise evvelâ biz yapmalıyız.

İkincisi; bunu kabul etmek için Muvazenei Maliye Encümeni mazbata muharriri beyefendinin teklifi veçhile her halde bunu bir madde kanuniye ile tesbit etmek lâzımdır. Bir kısmına az vermek, bir kısmına çok vermek; zannederim bu da muvafık olmaz.

SALİH Ef. (Erzurum) — Bendeniz cevap vereceğim.

REİS — İsminizi yazayım, söylersiniz.

HACI TEVFIK Ef. (Kângırı) — Her vakit Meclisteki haleti ruhiye - her Mecliste; yalnız Meclisi Âlinizden bahsetmiyorum - istenilen şeyde durulmamaktır. Meclise yirmi milyon liralık bir bütçe gelir, Meclisten çıkarken 30 mil-

yonla çıkar. Her vakit âdet böyledir. Bu samahati biz vekillerimizin kesesinden yapıyoruz.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Bundan sonra öyle olmyacak hoca efendi.

HACI TEVFIK Ef. (Devamla) — İnşallah, temenni ederiz ki, öyle olsun. Verdiğimiz ve vereceğimiz parayı acaba kendi kesemizden mi veriyoruz, milletin kesesinden mi veriyoruz? Millete danışıyor muyuz? Danışalım bir kere. Milletin dertlerini de düşünelim. Milletin şu zamanda tahammül ettiği fedakârlığı da düşünelim ve biz de onlara karşı biraz fedakârlık yapalım.

Bizim arkadaşlarımızdan her hangisi olursa olsun muhteremdir. Vefat edenler bize daha muhteremdir. Cenabıhak rahmet eylesin. Lâkin memur olanların ailesine yine bu millet tekaüdiye veriyor; onları terfih ediyor. Fazla olarak kanunun hilâfına teamül var deniliyor ki, öyle değildir. Ne teamül vardır ne de kanun... Vefat eden mebusun kistelyevmi hesabedilmez. O ay tamamen verilir. Teamül böyledir... Kistelyevm hesabedilmeden aylık tamamen verilir.

Bendeniz Meclisin bu kadar samahatini, şu günde çok görüyorum.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Reis Bey, Meclisin saati iki bin lira... Birkaç yüz lira, 300 - 400 lira kazandıracamız diye binlerce lira kaybediyoruz. Biraz kısa söylensin, efendim.

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Evvelâ Muvazenei Maliye Encümeni Mazbata Muharriri Beyin, şekle aidolan itirazına cevap verdikten sonra Divanın noktai nazarını arz edeceğim :

Diyorlar ki, bir karar ile para verilmez; ancak bir maddei kanuniye tedvini ile verilebilir.

Malûmu âlinizdir ki, Meclisin bütçesi, Heyeti Celilenizin tasdikine iktiran etikten ve âzayı kiraman tahsisatı muayyen olan miktarda kesbi-katıyet eyledikten sonra sarfına da heyeti idareyi memur ediyorsunuz.

Bir kere Muvazene Kanuniyle meselenin esası halledilmiştir. Ve Divan mazbatasında da izah edildiği veçhile bu mesele, bir meselei kanuniye değil...

Bir teamül meselesidir. Teamül ise İstanbul meclislerinde de Meclisi Âlinizde de bugüne kadar vâkı olan vefatlar üzerine tamamen tatbik edilmiş yani, tasdika iktiran eden bütçede ve-

fat eden zatın tahsisatı seneviyesinden muayyen bir miktarın bikes kalan ve muhtacı muavenet olan ailesine bir muavenet şeklinde bir miktar para vermekten ibaret bulunmuştur. Mesele bir meselei kanuniye değildir; çünkü paranın sarfı esasen Muvazene Kanuniyle taayyün etmiş ve Heyeti Celileniz o paranın sureti sarfını idareye havale etmiştir. Bu teamül İstanbul Meclisinde de, Meclisi Âlinizde de mevcuttur. Mafih Meclisi Âliniz bu teamüle riayet etmiyeceğiz diyebilirsiniz, o vakit Divan da bu gibi kararı arz etmez.

Miktara gelince; bazı arkadaşlar azlığın-dan, bazıları çokluğundan bahsettiler. Dört aylık tahsisat miktarını tasvibedip Heyeti Celilenizin nazarı dikkatine arz etmekte Divan şunu düşündü : İstanbul Meclisinden mütaamil bize bir usul kaldı, biz de bunu teamül diye kabul ettik. İstanbul meclislerinin müddeti dört aydı, ortada muayyen bir kanun yok ki, oraya istinadedelim. Sırf teamüle istinadediyoruz. Vefat eden zatın açıkta bikes kalan ve muhtacı muavenet olan ailesini memleketine kadar gönderebilmek mümkündür. Bir kere malî eihetini düşünelim. İkinci; tahsisatı seneviyesinin bakıyesini, senenin iptidalarında vefat edenler için, Meclis müstemirren münakidolduğuna göre, on iki aylık tahsisatı şehriye çok bir paradır. Bunu muvafık görmedik. Senenin vasatında ve nihayetine doğru vukua gelecek vefatlarda ise zaten dikkat buyurulursa, senesine mahsus olan bu tahsisattan da bir sene zarfında dört ay ile takyidetmeyi Divan hal ve maslahata muvafık gördü ve burada bikes kalıp da muhtacı muavenet olan aileleri dairei intihabiyesine îsal edecek bir miktar olarak kabul etti.

MUSTAFA KEMAL B. (Ertuğrul) — Şubat on beşinde vefat ederse..

HASAN FEHMİ B. (Devamla) — O zaman Meclisi Âlice bir kanun meselesi olur. Çünkü senî âtiye bütçesi tasdika iktiran etmediği için ona ne teamül icrayı tesir eder, ne karar. O vakit mesele bir meselei kanuniye olur. Meclisi Âliniz isterse o zaman bir kanun vaz'eder. İsterseniz muhassasatını bir maddei kanuniye ile verirsiniz. İsterseniz yapmazsınız. Senesi zarfında yapılacak, vukua gelecek bu gibi ahvalde bütçe tasdika iktiran ettiğine ve nisabı müzakere Kanunu da intihabı menedip o para

boş kalacağına göre hem teamülü temin etmek, hem de sarfına mezuniyet verilen paradan bakes ve muhtacı muavenet kalan aileyi dairei intihabiyesine gönderecek bir miktarı tesbit demek olan bu şekli Divan tensip ve arz etmiştir. Eğer Heyeti Celileniz bu teamülü kabul buyursanız bu şekil tamamdır. Yok, teamülü men ediyorsanız bittabi bundan sonra hiçbirisi için de yapılamaz ve tezyidi meselesini artık bu heyetin sahaveti bilir. Divan tezyidini muvafık görmedi ve bu kadarla bu maksadın temin olunacağına kanaat etti. Siâi hali yerinde olup serveti yerinde bulunan âzaya İstanbul meclislerinde de ve bütün parlâmentolarda da onlara son bir hürmet refakati ifa etmek için teşhiz ve tekfin masrafları Meclisin veznesinden tesviye edilir ve bununla teamüle istinadedilir ve bu; bütün parlâmentolarda mevuttur. Hakikaten muhtacı muavenet olduğuna dair kanaat getirdiği arkadaşın ailesi hakkında o yolda karar ittihaz etti. Diğer zatıâli için de yalnız teşhiz, tekfin masrafının Meclisten tesviyesine karar verildi. Bu, umum hakkında sey-yandır ve böyle yapılmıştır. Binaenaleyh ben-denizce bunun bilâatadil kabulü daha muvafıktır. (Kabul sadaları)

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — İddialarında tenakuz var. Divanı Riyasette bir kere teamülden bahsediliyor. Teamül ise umumiyeti istilzam ettiriyor. Fazıl Paşa ile diğer arkadaş için teklifleri usulsüzdür. Saniyen bütçe hakkında muvazene için buyurdıkları gayrivâritir. Çünkü geçen sene Hasan Beyefendinin teklifleri üzerine Trabzon mebuslarından vefat eden arkadaşlarımızın tahsisatları verildi. Onların yerine intihabolunanlara da ayrıca tahsisat verildi, onu da pek doğru bulmadım.

YAHYA GALİP B. (Kırşehir) — Ölmeseydi yine tahsisatını alacaktı.

HÜSEYİN AVNİ B. (Devamla) — Tahsisat, ücret, malûmaliniz külfet mukabilidir. Biz, vâkıa salâhiyeti kâmileyi haiziz. Ahkâmı şeriye ve kavanini tabiiye dairesinde de hareket etmeye mecburuz. Keyfi harekâtımız yoktur. Sonra, muhtacı muavenet gördüğümüz arkadaşlarımıza; sahaveti rica ederim, kendi kesemizden yapalım. Kendi kesemiz gibi milletin kendisinden sellemehüsselâm, olur - olmaz yerlere para sarfı doğru bir şey değildir.

Sonra, teamülden bahis buyuruyorlar. Arkadaşlarımız da izah ettiler. Bu bir senelik tahsisat tecezzi kabul etmezdi, toptan verilirdi. O sene vefat eden kimse tahsisatını, istihkakını zaten kesbetmiştir ve verilmesi kabul edilmiştir. (Müzakere kâfi sesleri)

YAHYA GALİP B. (Kırşehir) — Reis Bey, takrirleri reye koyunuz efendim.

REİS — Efendim, müzakerenin kifayetine dair takrirler var.

Riyaseti Celileye

Müzakere kâfidir, kararım reye vaz'ım teklif ederim.

Kastamonu
Dr. Suat

REİS — Müzakerenin kifayetini kabul edenler ellerini kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür.

Şimdi diğer takrirler var, onları okuyacağız. Efendim bir kere takrirleri okuyalım, ondan sonra reye vaz'edeceğim.

Riyaseti Celileye

Üsküdar Mebusu merhum Salâhattin Beyin ailesine altı aylık maaşının itasını teklif ederim.

7/5/1937

Sarıhan Mebusu
Mustafa Necati

Riyaseti Celileye

Büyük Millet Meclisi âzalarından vefat edenlerin muhtacı muavenet olan ailelerine müteveffanın tahsisatından para itası, hayatını, kannı gayenin vüsulüne hasreden ve bu hususta biz mebuslara da bol bol maaş veren millete karşı muvafık görülemeyeceğinden bu gibi muhtacı muavenet olanlara arkadaşçasına kesemizden muavenet olunmasını teklif ederim.

Anteb Mebusu
Yâsin

Riyaseti Celileye

Müzakere kâfidir, Divanı Riyasetin teklifinin kabulünü teklif ederiz.

7/Mayıs/1937

Kırşehir
Yahya Galip

Mardin
Necip

3. — TEKLİFLER

1. — *Ertuğrul Mebusu Mustafa Kemal Beyin, Meclis âzasından vefat edenlerin ailelerine verilecek tahsisat hakkında teklifi kanunisi (2/305 mükerrer)*

Riyaseti Celileye

Meclisi âli âzasından vefat edenlere verilecek tahsisat hakkında berveçhi zir mevaddı kanuniyenin bugünkü Ruznameye ithaline müstaaceliyetle karar itasım teklif eylerim.

MADDE 1. — Meclisi âli âzasından vefat edenlerin efradı ailesine dört aylık nispetinde tahsisat ita kılınır.

MADDE 2. — İşbu Kanununun ierasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

Ertuğrul Mebusu
Mustafa Kemal

REİS — Bu takrir teklif mahiyetindedir, Lâ-yiha Encümenine havale ediyoruz.

Riyaseti Celileye

Müzakere kâfidir.

Vefat eden arkadaşların ailesine her birerimizin şahsi tahsisatından beşer lira kat'ı ile itası esasının reye vaz'ım teklif eylerim.

Diyarbakır Kayseri
Hacı Şükri Sabit

BESİM ATALAY B. (Kütahya) — Arzuya tâbidir.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Her kes istediği kadar verir.

Riyaseti Celileye

Hazinei milleti bu gibi hususatı zaideden muhafaza için âzayı kiram tarafından ikişer liramın itasını teklif eylerim.

Erzurum
Salih

EMİN B. (Erzinean) — Usulü müzakere hakkında söyleyeceğim. Burada meselei müteehire var. Aynı meseleye dair bir teklif var, Lâ-yiha Encümenine gidiyor. Binaenaleyh bunun da tehiri lâzım, Lâ-yiha Encümeninden gelir, ondan sonra müzakere edilir.

REİS — O ayrı meseledir, efendim.

Efendim, Yahya Galip Beyin ve Mardin Mebusu Necip Beyin teklifleri var ki, Divanı Riya-

set teklifinin kabulünü teklif ediyorlar. (Kabul, ret, sesleri)

Divanı Riyasetin teklifini kabul edenler lütfen el kaldırsın... (Ret, sadaları) Biraz müsaade buyurun, rica ederim. İndiriniz ellerinizi, Divanı Riyasetin teklifini kabul etmiyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir, efendim. (Kabul edilmedi, hayır sesleri, tâyini esami lâzımdır, sesleri), (para meselesidir, tâyini esami ile olur, sesleri), (Gürültüler).

VEHBİ Ef. (Konya) — Tâyini esami lâzımdır.

REİS — Efendim, tâyini esamilik bir şey yapmıyoruz, yeniden tahsisat vermiyoruz ki, (Olmaz, sesleri), (Tâyini esami olacak, sesleri).

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Meclisin 1337 bütçesi tasdik edildi mi ki yeni bir şey olmasın? 1337 senesi içindeyiz.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Bu mebusun yerine daha bir mebus gelmek ihtimali var.

REİS — Avans suretiyle verdiniz, efendim.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Avans başka.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendim, verdiğimiz mebusluk tahsisatıdır. (Gürültüler) Maaş şahsi değildir. Mebusluk makamıdır.

REİS — Efendim, tâyini esami için on beş inzalı bir takrir var.

SALÂHATTİN B. (Mersin) — Milletın fu-kara evlâtlarına şühedaya para vermiyoruz, sonra Meclis âzasına gayrikanuni veriyoruz. Bu doğru değildir.

DURAK B. (Erzurum) — Meclis âzaları sadakaya muhtaç mıdır? (Gürültüler).

REİS — Rica ederim efendim, gürültü etmeyiniz.

YASİN B. (Anteb) — Millet, köylü, şiltesini kızımın, karısının aşyasını satıp da vergisini veriyor.

BESİM ATALAY B. (Kütahya) — Ot top-luyor, kadınlar tırnaklarıyla dışarda çalışıyor, bugün on paranın kıymeti var.

REİS — Tâyini esamiyle tekrar reye koyacağım.

OSMAN B. (Lâziztan) — Müsaade buyurursanız bir şey arz edeceğim şu şekli müzakereden aramızdan gaybubet edip vefat eden arkadaşımız bile müteessirdir. (Ruhu, ruhu sesleri). Binaenaleyh mesele ikiye inkisam etmişti. Bir Divanı

Riyasetin kararı var, bir de Müvazenei Maliye Mazbata muharririnin kanuni teklifi vardır. Yani şu müzakereler ve gürültüler doğru değildir. Bir usule raptedilsin. Binaenaleyh onun hem ruhu, hem de ailesi mütesirdir. Lâyiha Encümenine bir kanun şeklinde havale edilsin. Reddedilirse de o vakit kabul edilsin.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Bunu kanun şeklinde müzakereye koymak lâzım-

REİS — Müzakere bitti, efendim.

Efendim, tâyini esamiyle reye koymak teklifi var (Olamaz sesleri). Evvelden gelmedi. (Hayır sesleri).

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Usulü müzakereye dair bir şey arz edeceğim.

REİS — Buyurun, (Gürültüler).

VEHBİ Ef. (Konya) — Tâyini esamiyle reye koymak lâzımdır. Milletın parasını veriyoruz.

MÜFİT Ef. (Kırşehir) — Tâyini esami ile reye koyunuz.

REİS — Tâyini esami ile reye koyuyorum.

ZAMİR B. (Adana) — Rey vermeyiz efendim.

MUSTAFA B. (Karahisarı Şarki) — Ekse-riyet varsa niçin tâyini esamiden kaçyorsun?

REİS — Efendim, Ruznamenin diğer madde-sine geçiyoruz. Rica ederim, tâyini esami ile reye koyacağız.

5. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Borçka'nın anavatan'a kavuşması dolayısıyla Keskin zade Salih ve arkadaşlarından gelen ve minnet ve hürmetlerini bildiren telgraf.*

REİS — Borçka'dan mevрут telgraf var okunacaktır.

Ankara Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Anavatan'a kavuştuk, hakka şükrettik. Büyük Millet Meclisinin ve bizzat sizin iradei milliyeyi azmiyle cihana tanıttırmaktaki sebat ve isabeti nazarımıza varımız, yoğunuz feda olsun. Çok mihnet çekmiş senelerin esir ve hieranzedesi Borçkahıların büyük hieranlara karşı Milli İdareye karşı malla canla iştirakimizin ricasından başka hediyemiz yoktur. Millî varlık uğrunda eskiden dedelerimizin mezarlarından gelen intibah sesleri, kalbimizde yıkılmaz birlik kaleleri halinde duruyor. Sizden de, Büyük Millet Meclisinden de, kırk sene ayrı kalan

Borçkahların imtinan ve şükranlarının kabulünü tekrar rica ederiz. Hürriyetimizle, istiklâlimizle, kitabımız ve dinimizle yaşanan Türk ve müslüman azim ve iradesinin tebeddül etmemiş aynı mahiyet ve seciyesiyle Borçka'da tekrar küşadedilen koca Türk telgrafhanesinin ilk sadasından Misakı Millînin sadık hadimleri olduğumuzu bildirir ve metin ve fedakâr Büyük Millet Meclisi Reisi ve âzasını ve umum mücahit askerî kumandanları kemali minnet ve hürmetle selâmlarız.

Keskin Zade	Keskin Zade	Hacı Zade
Salih	Hasan	Yusuf
Şahin Zade	Dedeaga Zade	
Yusuf	Hüseyin	Murad

REİS — Divanı Riyaset cevap verir efendim. (Muvafık sesleri)

2. — *Tebrik telgrafları*

REİS — Tebrik telgrafları var, efendim; gelen yerlerin esamisi okunacak.

Erzurum Belediye Riyasetinden, Tokad Müdafaai Hukuk Riyasetinden,

REİS — Lâzımgelen cevaplar verilir.

2. — *Gümüşane Mebusu Hasan Fehmi Beyin, ziynet eşyasının men'i dıhulü hakkında kanun teklifi (2/137) ve İktisat ve Müvazenei Maliye ve Adliye Encümeni mazbatalarıyla Bursa Mebusu Operatör Emin Beyin, ziynet eşyasından ithalât resmî alınması hakkındaki kanun teklifi ve Müvazenei Maliye Encümeni mazbatası (2/199) (1)*

REİS — Ziynet eşyası evvelce müzakere edilmişti. İhtikârı men'i hakkında da bir madde ilâvesi zımında İktisat ve Adliye encümenlerine havale edilmişti, bu madde ilâve edilmiş bu hususta İktisat ve Adliye Encümeni mazbataları var.

Adliye Encümeni mazbatası

Elde bulunan ve bilâhara işbu kanun ile it-hali menedilen eşya ve mevat üzerinde ihtikâva meydan vermemek için evvel emirde bu kabıl eşyanın sebtı defter edilmesi ve bilhassa bilâha-

(1) *Evveliyatı cilt 5, sayfa 277, 315, cilt 7, sayfa 198, cilt 9, sayfa 217,229:244,259,270:275, 291:293,347:364 tedir.*

ra tereffüü fiyata meydan bırakılmamak üzere bu eşya ve mevaddın rayici hazırlarının ticaret odaları ve bulunmayan mahallerde belediye heyetleri tarafından tesbit edilmesi muvafık görülmüştür. İşbu tesbitat hilâfına hareket edenlerin bir tehdidi cezai tahtında bulundurulması iktiza eylediğinden buna dair de bir madde tanzim edilmiş ve muhakemenin teshili rüyeti için işbu hususata ait muhakematın sulh mahkemelerinde rüyeti tensibolunmuştur.

Madde 4. — İthalî menedilen eşya ve mevât işbu kanunun meriyeti tarihine kadar ashabı tarafından tanzim edilecek beyanname ile mahallî Hükümetine bildirecektir. Müddet hitamma kadar bildirilmeyen bu kabîl eşya ve mevât ikinci madde mucibince kaçak addedilerek mirî namına zaptolunur. Tüccar verecekleri işbu beyannameye müfredatı gösterilen eşya ve mevaddın cins ve nevi ve miktarı ile sermayesini, âzami kaça satabileceklerini gösterecek ve ticaret odaları ve bulunmayan mahallerde belediye heyetleri bunların rayicini tesbit ve ilân edeceklerdir. Ticaret odaları veya belediye heyetleri tarafından gösterilen rayiçten fazla satılanlar bir aydan bir seneye kadar hapis ve satılan eşya bedelinin beş misli cezayı nakdî ile mücazat olunurlar. 2 Mayıs 1337

Keyfiyet berayı tasdik Heyeti Umumiyyeye arz ve teklif olunur.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzurum	Sinob
Muhalifim	Mehmet Şevket
Celâlettin Arif	
Kâtip	Âza
Kângırı	Biga
Neşet Nâzım	Hüseyin
Âza	Âza
Niğde	Saruhan
Hini imzada bulunamadığı	Refik Şevket
Âza	Âza
Antalya	Kırşehir
Muhalifim	Müfid
Halil İbrahim	

REİS — Buna dair söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Efendim, Adliye Encümeni mazbatası hakkında izahat verecek mi Adliye Encümeni? (Hayır sesleri)

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Buna dair Hükümetin bir teklifi vardır; Kavanini Ma-

liye Encümeninde müzakere ediliyor. Esasen biz de istiyeycektik. Kavanini Maliyeye gönderilmesini teklif ederim.

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Efendim kanunun aslı aidolduğu encümenlerin hepsinden geçmiş ve Heyeti Celilenizce müzakeresi iera edilmiş ve kabule iktiran etmiş. Yalnız elde mevcudolan eşya üzerine ihtikârı menedecek takrirler verildi. Heyeti Celilenizin nazarı mütalâaya aldığı takrirler esas olarak Adliye ve İktisat encümenlerinde sade tanzim edildi, gönderildi. Yalnız İktisat Encümeni takriri üç maddeye taksim etti. Adliye Encümeni, kanunu daha muvafık bir şekilde tanzim etti, bir maddede hulâsa etti. Ruhü hüküm itibariyle birdir. Onun için Muvazenei Maliye ve bütün encümenlerden geçmiştir.

Şimdi burada okunan madde; elde mevcut eşya üzerinde ihtikârı menedecek bir madde kanuniyedir. Hattâ bu kanunun neşri hakkında bir ay sonra muteber olması yolundaki madde dahi, Heyeti Celilenizin tadilen tasdikine iktiran etti. Hüseyin Avni Bey Gümrük Tarifesi Kanununun tadiline dair Kavanini Maliye Encümeninde mevcut bulunan Heyeti Vekilenin teklifinin neticesine tâlik edilsin, diyor. Derhatır buyurursunuz ki, bu kanunun müzakeresi esnasında Maliye Vekili Ferid Beyefendi tarafından da bu husus teklif edildi. Fakat bendenizin izahatı üzerine Heyeti Celileniz bunu nazarı dikkate almadı. Çünkü, Tarife Kanununun encümenlerden tetkikatının ikmal edilerek kesbi katiyet etmesi (800) küsur numarayı ve kırk bu kadar maddeyi mübeyyin lâyihai kanuniye olduğundan onun çıkması zamana mütevakkıftır. Binaenaleyh, bu kanun ile men'i teklif edilen, Heyeti Vekile tarafından gelip de (d) cetveli namı altında teklif edilen kanun arasında 2, 3 madde ve numarada tehâlüf olmakla beraber, diğer bütün mevât onun aynıdır ve Kavanini Maliye Encümeni Heyeti Vekilenin teklifindeki daha fazla eşyanın memnuiyetini teklif edecekse, Tarife Kanununun esası hakkındaki tetkikatını ikmal edip Meclisi Âliye sevk edildiği zaman bu tetkikatı teklif edebilir. Müzakeresi müstaceliyetle kabul edilmiş ve geçen sene Teşrinievvelde verilmiş ve bugüne kadar müzakeresi tehir olunmuş bir kanunu kabul etmeyip de, memleketin serveti umumiyesinden milyonlarca liralara memaliki ecnebiyeye hâlâ akıp gitmesine razı olmak zannederim memleket

için hem yazık ve hem günahdır. Zaten müzakeresi bitmiştir. Bu dördüncü maddeden maksat, sırf birtakım tedabiri mâniâi kanuniyeyi vaz'etmekten ibarettir. Ve kanunun son maddesine kadar müzakeresi bitmiştir. Bunun için kabulünü rica ederim. (Kabul, sesleri)

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (İstanbul) — Efendim, Hasan Fehmi Beyefendinin bir ifadelerini tashih etmek isterim. Eğer Heyeti Vekilenin memnuata ait cetvelinde daha fazla şeyler varsa ilerde tetkikat esnasında Heyeti Celilenizce onlar da kabul edilir, binaenaleyh bugünkü noksanı tamam edilmiş olur, diyorlar. Halbuki mesele Heyeti Vekile tarafından takdim edilen memnuat cetveli Hasan Fehmi Beyefendinin verdiği cetvele nispetle daha az mevaddı ihtiva etmektedir. Binaenaleyh Hasan Fehmi Beyin teklifi kabul edildiği takdirde memnuatın miktarı daha da artacaktır. Buyuruyorlar ki, uzun müddetten beri ihracatımız olmadığı cihetle ithalât dolayısıyla birçok para sarf ediyoruz. Bu, filhaka doğrudur efendiler. Fakat o memnuat cetveli içerisinde bizim kanaatimize göre memleketin muhtacolduğu cihetle girmesi lâzımgelen birtakım mevat mevcuttur.

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Meclisin kabul ettiği mevat aleyhinde söz söylüyorlar.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Tasavvur etmiyelim ki.

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Reis Beyefendi.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Sözümü kesmeyiniz, beyefendi.

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Kabule iktiran eden maddeler hakkında söz söyleniyor, Meclisi Âlinin nazarı dikkatini celbederim.

REİS — Hasan Bey, sözü kesmeyiniz, efendim.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Efendim, siz de söylersiniz.

Binaenaleyh tüccarlarımızı zannatmiyelim ki, ahalimizin hiç muhtacolmadığı şeyleri getirirler de zarar ederler. Tabiidir ki, böyle şey tasavvur edilemez.

Memleketimizden para çıkması meselesine gelince : Maalesef yalnız iştirâ ettiğimiz emtia mukabili olarak değil ahalinin cebinden de çıkar. Bir memlekette mübâdelâtı ticariye, faali-

yeti iktisadiyedeki sürat ve sühulet o memlekete servet getirir. Bu olmadığı takdirde ne kadar gayret edecek olursanız olunuz servet çıkar, daha faal daha serbest yerlerde icrayı faaliyet etmiye gider. Şimdi beyefendinin teklifi veçhile aynı meselenin bendenizce yeniden Muvazenei Maliye Encümeninde bütçemize icra ettiği tesir noktai nazarından tetkiki icabeder. Eğer bu memnuatın içerisinde bazı hususat dolayısıyla, rüsumat varidatı bir iki milyon lira eksilecek olursa hali hazırda bunu nasıl kabul buyurabilirsiniz? Binaenaleyh bendeniz tekrar teklif ediyorum; Heyeti Vekilenin memnuat ve bazı eşyanın rüsundan affı, bâzısının beş misline, bâzısının on misline ve bâzısının bir misline iblâğı suretinde, hulâsa tedrici surette ihtiyacımızın tetkikme göre yapılmış cetveliyle, bu teklif bir arada Muvazenei Maliye Encümeninde tetkik edilip bilhassa bütçeye icra edeceği tesirat tetkik edildikten sonra Heyeti Celilenizin nazarı tasvibine arz edilmek lâzımgelir. Mamafih yine Heyeti Celileniz bilirsiniz bunu hemen kabul etmekle şu suretle varidatımızı tenkis etmek kararını bilâtetkik kabul etmiş olursunuz.

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Efendiler; hiç arzu etmezdim ki, Meclisi Âlinizin uzun müddet müzakere edip kararına iktiran eden fusul ve maddeler üzerinde münakaşa açıp, vermiş olduğum cevapları burada tekrarlıyayım. Derhâtır buyurursunuz ki, Ferid Beyin teklifleri, bendenizin daha altı ay evvel, memleketin vaziyeti maliyesini ıslah yolunda ilk hatve olmak üzere huzuru âlinize arz ettiğim teklifin üç maddesi müstesna olmak üzere kopyesi olduğunu arz etmiştim. Teklifler ortadadır. Üç maddeden gayri bir ihtilâf varsa bendeniz bu kanunu istirdad ederim. Heyeti Celilenizin müsaadesiyle, üzerinde ihtilâf olan maddeler, ipekli ve pamuklu kurdelâ, dantelâ, fisto, anterdolar filân bunlardır. Eğer bunların gayri bir fasılda ihtilâfımız varsa, demin arz ettiğim gibi, bendeniz teklifimden sarfınazar edebilirim. Heyeti Celileniz bilir. Bu teklif malûmuâliniz Muvazene Encümeninden geçti ve bütçeye yapacağı tesir düşünöldü. Efendiler, bugün bütçede yüz bin lira kazanacağı diye milyonlarca liranın harice akıp gitmesine razı olacak mısınız? Malûmuâliniz bugün gümrüklerimizden gerçi rüsum sıklet üzerinden alınır. Fakat fiyatlarıyla nispet edersek hesabı vassati ile on bir buçuk, on iki nispetinde olur.

Yüz bin lira alacağım, diye milyonlarcaya paraların ecnebiye akıp gitmesine razı olacak mısınız? Ve ihtiyacı mübrem olmıyan böyle fisto gibi, kurdela gibi birtakım mevada ilânihaye para verecek misiniz? Ferid Beyefendi gümrük üzerinde bu esyayı memnua ile beraber fazla resme mütehammil olan mevaddı bendeniz derhatır ettirdiğim zamanda Heyeti Celilenizin tasvibine arz etmiş olsalardı, efendiler, bugün hem memleketimizi harice çıkan yirmi milyon liradan kurtaracaktı ve aynı zamanda gümrük rüsumundan da ziyan etmezdi. Ferid Beyefendi böyle çevirme hareketleriyle rica ederim, memleketin malî kanunlarını bozmasın. (Bravo, sesleri, alkışlar)

Ferid Beyefendi, Harecrah Kanununun tatbikinde tarzı telâkki farkı olarak sarf ettiği yüz binlerce liralarmın, elbette hesabını verecektir, efendiler. (Bravo sesleri, alkışlar)

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (İstanbul) — Efendim, Hasan Fehmi Beyefendi Hazretlerinin böyle sesi kısılacak derecede bağırmaalarını zait addederim. Bahsettiği harecrah meselesinin ne olduğunu gelsin, izah etsin.

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Bütçe müzakeresinde söyleyeceğim.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Bu tarzda esasını izah etmeksizin ihtimal ki, bîmâna olan ithamatta bulduklarından dolayı bu ithamata tamamiyle reddediyorum.

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Bütçede tamamen izah edeceğim, Beyefendi.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Edersiniz, efendim. Esası mesele harecrah meselesi midir? Yoksa başka bir mesele midir? Binaenaleyh, bu suretle vâkı olan ithamata şimdilik keenlemyekûn addediyorum : İzahat verirlerse o zaman cevaplarını veririm. Onu bir tarafa bırakın.

Kahıyor bir yeni mesele, diyorlar ki : Eğer fazla ihtilâf varsa o zaman kanunu geri alırım. Bendeniz kendilerini kendi sözleri ile ilzam ediyorum. İşte Encümen; işte encümen âzaları; iki madde midir söyleyiniz?

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Birçok maddeler...

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — İşte encümen, binaenaleyh...

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Ferid Bey müsaade buyur.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Otur; sözümü kesme!

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Senin bu lâfı söylemeye hakkın yoktur.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Otur da sonra...

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Senin bu sözü söylemeye salâhiyetin yok...

BİR SES — Tecavüz ediyorsun Ferid Bey!..

ABDULLAH AZMİ Ef. (Eskişehir) — Reis Bey, otur demeye hakkı yoktur. (Sözünü geri al sesleri) (Şiddetli gürültüler)

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Binaenaleyh asıl çevirme hareketi... (Ayak patırtıları)

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Reis Bey, söz söyliyien bir âzayı tahkire hakkı yoktur.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (Devamla) — Sizin de benim sözümü kesmeye hakkınız yoktur. (Şiddetli gürültüler)

Binaenaleyh asıl çevirme hareketi yapan... (Ayak patırtıları) (Sözünü geri al sesleri, gürültüler)

MAZHAR MUFİT B. (Hakkâri) — Reis Bey usulü müzakereye dair söyleyeceğim; şunu biz yapsaydık ve Riyaset mevkiinde de Hasan Beyefendi olsaydı, derhal bize Nizamnamei Dahiliyi tatbik ederdi. Şimdi, siz de her ikisine Nizamnameyi tatbik edin...

NEBİL Ef. (Karahisarı Sahib) — Öyle tahkire hakkı yoktur. Geçen gün de Salih Efendi tahkir etti, hakkı yoktur. (Gürültüler)

REİS — Tahkir mevzuubahis değildir efendim (Otur) demiş.

NEBİL Ef. (Karahisarı Sahib) — Tahkir etmeye hakkı yoktur, Beyefendi.

REİS — Size söz vermedim, oturunuz rica ederim, (Gürültüler)

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendim, Tarife Kanunu birçok teerübe neticesinde daha ilmî esasla beş kısma taksim olunarak Hükümet tarafından teklif olunmuş ve Hasan Fehmi Beyefendinin tekliflerine tearuz eden noktalar da pek ziyadedir. Encümen bunu alırsa daha esaslı surette Hükümetin teklif ettiği gibi yapar. Bunu istirham ederiz ki, Encümenimize göndersinler. İktisat Encümenine gidip gelinceye kadar geçecek vakitten biz ziyan ediyoruz.

Bahusus efendim bunda Hasan Fehmi Beyin teklifi yoktur. Teklif kabul edildikten sonra Meclisin malıdır. Hasan Fehmi Beyin değildir. Bunun müdafaası umuma aittir.

MAZHAR MÜFİT B. (Hakkâri) — Hangi encümen namına söylüyorsunuz?

HÜSEYİN AVNİ B. (Devamla) — Kavanini Maliye Encümenini namına beyanı mütalâa ediyor ve encümene istiyorum.

MAZHAR MÜFİT B. (Hakkâri) — Nizamnamei Dahilî mucibince verilmesi lâzımgelir (Encümenden geçmiş sesleri)

VEHBİ B. (Karesi) — Efendim, bundan altı ay mukaddem Meclise ziynet eşyasının men'i ithali hakkında bir kanun gelmişti. Zannediyorum, hâlâ o devam ediyor. Bendeniz bir şey söylemeyeceğim ve muhakeme de etmeyeceğim. Çünkü hepiniz muhakeme edebilirsiniz. Yalnız meşhudatımı arz edeceğim. Sahillere giderseniz memleketin içerisine akın akın cıncık boncuk, ziynet eşyası gibi bir para etmiyecek her ne varsa vapur vapur geliyor. Maliye Vekili Beyden rica ederiz. Kendileri daima vekâlette kalmak ve vatana hizmet etmek arzu ediyorlarsa daimî varidat getirecek şeyleri düşünsünler. Bu muvakkat bir varidat getirecek şeydir. Memleketin, bugün içinde para kalmamıştır. İsparta gibi bir kasabada yirmi beş liralık bir parayı arkadaşın bozdurmak için yirmi beş dükkân dolaştı bu paralar ancak basmaya, boncuğa ve saireye gidiyor. Buna mukabil memlekette bir avuç buğday, arpa çıkmıyor. Bu memleket eğer kâğıt fabrikası memba ise buradan dünyaya evrakı nakdiye dağılacaksa buna diyecek yok bütün mevcudu ile bu memleket idare edilmek iktiza ediyorsa, memlekete ne ahlâki ne maddi hiçbir faydası olmayan şeylerin men'i dühulü için Hasan Fehmi Beyin teklif ettiği kanunun bir an evvel çıkarılması vatanın selâmeti iktizasındandır. (Bravo sesleri, alkışlar).

HACI TEVFIK Ef. (Kângırı) — Efendim, bu kanunun kabul edilmesi memleketimizin selâmeti âtiyesi için elzem olduğu gibi halihazır için daha ziyade lâzımdır. Ferid Beyefendi Hazretleri; şimdiye kadar tuttuğu prensiplerde...

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Tutamak, tutamak, prensip değil.

HACI TEVFIK Ef. (Devamla) — Evet şimdiye kadar tuttuğu tutamaklarda milletten his-

solunmıyacak ve hissolunacak paraları cebinden çekip kabine âzalarının arzusuna terk etmek.. (Kabine yok, Heyeti Vekile sesleri) Heyeti Vekile âzalarının arzularına terk etmek fazla fazla teşkilât yaptırmak, fazla fazla masraflar ettirmek ondan sonra da.. (gürültüler, bütçe müzakeresi değil sesleri),

REİS — Tefvik Efendi, bunları bütçe müzakeresinde söylersiniz, şimdi ziynet eşyasına dair söyleyiniz..

HACI TEVFIK Ef. (Devamla) — Beyefendi Hazretleri; derdimizi söyleyecek her vakit kürsü bulamıyoruz. Bütçede söyleyemiyoruz, her vakit sözümüzü kesiyorsunuz ağzımızı tıkiyorsunuz. Rica ederim. Müsaade edin biraz söyleyelim.

REİS — Ziynet eşyasına dair...

HACI TEVFIK Ef. (Devamla) — Ziynet eşyasına dair söyleyeceğim. Bu mukaddemdir, sadede giriyorum. Evet fazla fazla teşkilât, fazla fazla masraf yapmak için milletin kesesinden umulmıyacak, hissedilmeyecek parayı çekmek. Gerçi Maliye Nâzırımız (Nâzır yok Vekil sesleri) Maliye Vekilimiz milletin kesesinden hissolunmıyacak paraları çekiyor ama; Millet hissetti artık,... O esnada Avrupalılar bizim birimize mukabil milyonlar çekiyorlar, rica ederim böyle şeyler memleketimizden milyonlar gitti, eğer Maliye Vekili Beyefendi Hazretleri, muktedir bir Maliye Vekili ise memleketin mevaddı iptidaiyesi için mahreç bulsun, milletin kesesine para koysun. (İktisat Vekiline söyle, sesleri) Maliye Vekili vükelânın ruhu demektir. Her şey Maliye Vekâletindedir. Maliye Vekili memleketin ruhu demektir. Elinde bütçesi var, memleketin varidatı da elindedir. Masrafı da elindedir. Eğer Meclisi Âlinizi dünkü getirdiği bütçe ile tenvir etseydi bu kadar masarifatı tetkiksiz kabul etmezsiniz elbette... Eğer varidatı ile masrafını bildirseydi siz de tetkiksiz almış milyon lirayı kabul etmezsiniz, bir imza ile...

HASAN FEHMI B. (Gümüşane) — Bir noktaya cevap vereceğim; müsaade buyurursanız efendim, Hüseyin Avni Bey'e cevap vereceğim...

REİS — Efendim, demin bunun Kavanini Maliye Encümenine havale edilip edilmediği mevzuubahsoldu. Kavanini Maliye Encümenine havale edilmemiştir, efendim..

Müsaade buyurun;

Şimdi müzakerenin şekli değişti. Onu arz

edeceğim, esasî müzakere bu kanunun usulü müzakeresine ait bir şeydir. Kanunun diğer maddeleri esasen Meclisi Âlice kabul edilmiştir. Bir maddesi Adliye ve İktisat Encümenlerine havale edilmişti. Onlar bir madde ilâve ettiler. Mesele bundan ibarettir. Fakat bunun müzakeresi açılınca Hükümet bunun Kavanini Maliye Encümeninde bulunan diğer bir lâyiha ile müzakeresini teklif etti. Yani teklif usulü müzakereye dairdir. Şekli müzakere lüzum ve ademilüzumuna intikal etti. Halbuki Meclisi Âlîni bu kanunun diğer maddelerini esasen kabul etmiştir. Müzakeresi sonuna kadar bitmiştir. Yalnız tâyini esamî ile reye koymak meselesi kalmıştır. Esas mesele usulü müzakereye ait meseledir. Şimdi ortada bir teklif var...

HASAN FEHMÎ B. (Gümüşane) — Efendim, müsaade buyurun bu meseleye dair söyleyeceğim...

REİS — Yani usulü müzakereye dair...

HASAN FEHMÎ B. (Devamla) — Evet. Efendim, rica ederim Heyeti Celilenizin encümenine tevdi ettiği karar ve encümenin tanzim ettiği maddenin kanunun asliyle hiçbir eiheti taallûku yoktur. Yalnız elde mevcut bulunan ziynet eşyasının men'i hakkındaki kanunda; memlekette tüccar elinde bulunan eşya üzerinde ihtikâr yapılmaması için adlî bir madde tedvininden ibarettir. Yani malî hiçbir noktası yoktur. Bidayeten kanun encümenlerin hepsinden geçmiştir. Ve hattâ Mazhar Müfid Beye derhatır ettiririm ki : Muvazenei Maliye Encümeni Reisi buldukları sırada bu lâyihayı tasviben sevk ettiler. Ve Heyeti Celileniz müstaceliyet kararıyla ruznameye aldığı zaman, diğer encümenlere havale edilip edilmemesi, tekrar tetkikat icra edilip edilmemesi, Heyeti Vekileden o zaman teklif edilen 6 cetvelle tevhit edilip edilmemesi hakkında uzun uzadıya müzakere cereyan etti ve nihayet Heyeti Celilenizin kararına iktiran etti. Heyeti Vekilenin teklifindeki memnu eşya (d) cetveli ismiyle geldiği için cetvelin ismini de (D) cetveli olarak tashihan kabul ettiniz. Müzakeresi tamamen bitmiştir ve yalnız elde mevcut bulunan eşya üzerinde bir ihtikâr yapılmamasını temin zımında, kanuna bir madde ilâvesi için Adliye ve İktisat Encümenlerine gitmiş ve bu encümenler de noktai nazarlarını bildirmişti. (Doğru, sesleri)

İkinci meseleye gelince : Esasen Gümrük Tarife Kanununun beş misle iblağı hakkındaki kanunu müzakere ederken yalnız İktisat Encümeninden geçmek üzere müzakeresi icra ve kabul edilmiştir. O vakit Kavanini Maliye, Rüsumat encümenleri biz de isteriz, dememişti. İktisat Encümeninden sonra mesele bitmiştir. Mamafih bunun esasî bütün encümenleri dolaşmış, kesbi katiyet etmiş ve müzakeresi bitmiştir.

Belediyelerin tanzim edecekleri fiyat listesi doğru veya yanlıştır. Müzakeresi bu mevzu mahsurdur. Yoksa kanunun son maddesini kabul buyurdunuz. Ve müsaadenizle Mazhar Müfid Bey arkadaşımıza bir şey derhatır ettireyim. Bendeniz yalnız gürlütye ön ayak olanlardan değilim. Heyeti Celileniz serbesttir. Nasıl isterse öyle yapar. Bendeniz yalnız kabul edilen maddeler üzerinde tenkidat yapılıyor, dedim, evet bunu bir âza sıfatıyla söyledim. Mazhar Müfid Bey bendenize buyuruyorlar ki, bendeniz Makamı Riyasette bulunsaydım, derhal Nizamnameyi tatbik ederdim. Bendeniz zannediyorum ki, Nizamnameye mugayir bir harekette bulunmadım. (Lehinizde söyledi, sesleri) Bendeniz susunuz yolunda Maliye Vekili Ferid Beyefendiden vâridolan hitabı hiçbir suretle ne ruhan, ne vicdanen ve ne seviyem itibariyle kabul etmiyorum, o yalnız bir mebustur ve ben de aynı hukuku haizim. Bu sözü kendilerine iade ediyorum. Ve susturmak hakkı Makamı Riyasetindir, Ferid Beyin değildir.

İHSAN B. (Cebelibereket) — Zaten Ferid Bey herkese böyle yapıyor.

REİS — İhsan Bey söz vermiyorum, susunuz!

İHSAN B. (Devamla) — Susmam, Ferid Bey herkese bunu yapıyor. Bunu herkese yaparsa sonra....

REİS — İhsan Bey rica ederim, susunuz.

MALİYE VEKİLİ FERİD B. (İstanbul) — Söz istiyorum.

REİS — Ferid Beyefendi söz vermiyorum, rica ederim bu mesele kapanmıştır.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Reis Bey, ismim mevzuubahsolmuştur. Nizamnamei Dahilî mucibince ya şimdi veyahut sonra söz vereceksiniz.

REİS — Hakkınızda fena bir lâkırdı telâffuz edilmedi.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Müsade buyurun, Reis Bey.

REİS — Hakkımızda şahsi bir şey söylenmedi.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Şimdi veyahut celsenin sonunda söz isterim.

REİS — Şahsiyata taallük eden bir şey olmadı, sizin hakkınızda söylediği lâkırdıları izah etti.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Efendim, Nizamnamei Dahilî tatbik olunsaydı bu kürsüde bu gibi şeyler olmazdı.

REİS — Efendim şimdi Kavanini Maliye Encümenini bu kanunu istiyor. (Ret, ret sesleri)

İSMET B. (Çorum) — Talep reye konamaz efendim. Kavanini Maliye Encümeninin istiyeceği zaman var. Bu, reye konamaz.

REİS — Meclisin arzusunu anlamak için bendeniz reye koyabilirim. (Evvelece istemesi lâzımdı sesleri)

Efendim bendeniz rica ediyorum; tereddüt içindeyim. Birçok arkadaşlar Kavanini Maliye Encümenine havalesini istiyorlar. Kavanini Maliye Encümenine havalesini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar. Müzakereye devam edeceğiz.

Buna dair birkaç taksir de vardır, okunmasına lüzum kalmadı.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Reis Bey, tekrar ediyorum. Ya Celsenin sonunda veya şimdi söz veriniz!

REİS — Celsenin sonunda söz veririm efendim.

Efendim, İktisat Encümenine bu madde havale olunmuş, mezkûr encümen bunu bir kanun şeklinde yapmıştır. İktisat Encümeni namına izahat verecek var mı?

HALİL İBRAHİM Ef. (Eskişehir) — Efendim, malûmuâliniz kanunun heyeti umumiyesi hakkında değil, yalnız bu eşyanın men'i ithalî kabul edildikten sonra, elde mevcudolan eşyanın ihtikârını men'i hakkında arkadaşlarımızdan vâkı olan teklifin tetkikine memur edildik. Encümenimizde bu mesele müzakere edildi. Yani elde mevcut eşyanın ihtikârdan vikayesi için ne gibi tedbir ittihaz edilmelidir ve bir madde, tanzim edilmeli mi, yoksa edilmemeli midir gibi encümeninde iki fikir hâsıl oldu. Birisi ekseriyeti temin etmiştir. Her halde bir madde kanuniye tanzim edilerek elde mevcut bulunan eşyanın ih-

tikârdan vikayetini temin etmek icabetti ve encümenin kabul ettiği esasat dairesinde madde Adliye Encümenine havale edilmiştir.

SOLDAN BİR MEBUS BEY — Encümen namına mı söylüyorlar efendim?

HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Beyefendi, encümeninde muhaliftirler. Encümen namına söyleyemezler.

HALİL İBRAHİM Ef. (Devanla) — Encümenin fikrini söylüyorum. Kendi namına bir şey söylemiyorum. Ne söyledim ki, onu kabul etmiyorlar? Sonra Adliye Encümenine havale edildi ve her halde bir madde kanuniye tanzim edilerek ihtikârın vikayesini temin için bu madde kanuniye tanzim edilerek buraya gönderildi ve müzakere edilecek mesele budur.

REİS — Adliye Encümeninin maddesini İktisat Encümeni de kabul ediyor.

CELÂLETTİN ARİF B. (Erzurum) — Efendim, bu maddenin esasını mevzuubahsetmeden evvel encümeninde rüfekama teklif etmiş olduğum bir suret vardı ki, encümen bunu kabul etmedi. Onu Meclisi Âlinize arz etmek istiyorum.

Dünyanın her tarafında hariçten gelen mevadın gümrükten geçip geçmediğini bilmek için mevut bir esas vardır. O da gümrükten geçen eşyanın üzerine bir etiket raptederler. Bendeniz de men'i duhulü için karar verilen eşyanın memlekette bulunanları hakkında aynı esasın kabul edilmesini arkadaşlarıma söylemiştim. Ve demiştim ki, meselâ bir top ipekli kumaş var, o ipekli topun üzerine bir zimba vurulur ve dâimi surette tüccar o zımbayı teftişte göstermek mecburiyetindedir.

Meselâ bir altın yüzük. Ona bir kâğıt raptedir ve Hükümetçe kontrol edildiğini gösterir. Bunlar teftişata bu suretle tâbi bulunduktan sonra hariçten kaçak suretiyle gelecek olan emval ve eşya bittabi hemen tezahür eder... Bugün farz edelim ki, bu eşyanın satılması için bir müddet tâyin edildi veya edilmedi. Bir tüccar bir beyanname verdi, dedi ki, bende 200 top filân kumaştan var. Onun 100 topunu sattı ve onun 50 topunu da kaçak suretiyle getirtti, oraya ilâve eyledi. Onun için daima dükkânında 150 top bulursunuz ve hiç bir zaman da kontrol etmemiş olursunuz. Kaçağa da meydan vermiş olursunuz. (Pek doğru sesleri). Bu suretle mevcudolan eşyanın üzerine bir zimba veya etiket yazını teklif

ediyorum. Bunu Meclisi Âliniz kabul ettiği takdirde kaçığın önü daha kolaylıkla alınmış olur.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Efendim, Encümeni Adliyede Encümenimizin Reisi Muhteremi Celâleddin Ârif Bey biraderimiz bu noktada ekseriyate muhalif bir vaziyette kaldılar ve esbabı muhalefet de kendilerinin izah ve beyan buyurdıkları bu etiket meselesi oldu. Halbuki encümenle; muhalefette kalan arkadaşlarımızın arasındaki esbabı ihtilâfı Heyeti Celilenize arz edecek olursam bu meselede encümenin haklı olduğunu ispat edebilirim zannedirim. Kanun encümenine bu eşyanın memnuiyetinden dolayı dâhilde mevcudolan eşya için hilâfı kanun muamele yapacak olan tüccaran haklarında yapılması lâzımgelen cezanın tâyini hususunda bir madde kalme alınması için gelmiştir. Eşyanın sureti men'î duhulü veya onun kaçak suretiyle girmemesi hakkında yapılan maddeler Encümeni Adliyeye zaten gelmemiştir ve bu kaçakçılığın men'î hakkında yapılan karar ki, buna esasen Heyeti Muhteremenizce karar verilmişti, bu, muamelâtı dâhiliyeye ait mesailden bulunduğu için dâhilen bir nizamname ve bir talimatname ile bu kanunu tatbik edecek memurların tatbik edeceği noktai nazarından nazarı itibara alınması mümkün olduğundan bundan dolayı yalnız ihtikâr edenlere karşı verilmesi lâzımgelcek cezayı düşünmüş ve o suretle encümenden bu mazbata çıkmıştır, Celâleddin Arif Bey biraderimizin buyurdıkları etiket meselesini nazarı itibara aldık. Cezayı mucibolan maddenin içerisine kaçakçılığın men'îni mucibolan şeyler neden ibarettir. bunları sokmak ve geçirmek imkânını bulamadık ve göremedik. Zaten bunun duhulünü Heyeti Celileniz menetmiştir. Duhulünü menettikten sonra dâhile girmesi memnu olan bir eşyanın ki, dâhilde mevcudolanların satılmasına bir şey demiyoruz, kanunen dâhilde dükkânında mevcut bulunan eşyayı tüccaran satacak, kaçakçılığın men'î ise gümrüklerde olacaktır. Bu kaçakçılığın men'î için madde kanuniye yapılmış. Bu madde yalnız cezayı tâyin etmek için yapılmıştır, kendilerinin buyurdıkları gibi etiket noktasından ittifak edemedik. Fakat bugün memaliki Osmaniyede mevcut bileümle dükkânlardaki eşyaya, hattâ boncuklara varıncaya kadar etiket yapıştırma hususunda geçireceğimiz vakti ve müşkülâtı nazarı dikkate almalyız.

Bunlar muamelâtı dâhiliyeye aittir. Bunlar âdi talimat ile yapılacak mesailendir. Kanuna girecek mesailden değildir dedik ve zannedersen gümrük tarifelerinde de her halde gümrüğe girecek eşyanın kuyruğuna bir etiket yapıştırılsın diye hiçbir kayıt yoktur. Bundan dolayı Encümeni Adliniz ceza cihetini ihtikârın men'î noktai nazarından nazarı itibara aldı. Esbabı ihtilâf ve semerei muhalefet budur, başka bir şey değildir.

HASAN B. (Trabzon) — Efendim ziynet eşyasının ithalini meneden Kanunun gayesi, memleketin ihtiyacı esasıyesinden olmadığı halde memlekette, memaliki cenebiyeye ve bilhassa düşmanlarımızın memleketlerine birçok paralarımızın gitmesine mâni olmak ve âtiyen melhuz bir felâketi iktisadiyenin önüne geçmek içindir. Bu gayenin husulü kanunen o kısım eşyanın ziynet eşyasından addedilerek ve memleketin ihtiyacı aslıyesinden olmadığı zannedilen bir takım eşyanın duhulünü menetmekle temin edilemez. Hakayiki iktisadiye, muamelâtı iktisadiye öyle bir kanun ile, mevzuat ile cereyanı tabiisini değiştirmiş değildir. Efendiler dünyanın hiçbir yerinde değiştirmemiştir. Tedabiri katiye temin etmiyecek olursanız emin olunuz memleketimizden şu şekilde on beş milyon lira çıkıyorsa bu suretle üç misli çıkacaktır. İthal menedilen eşya kanunun men'ine rağmen bu memlekete evvelki kadar girecek, fakat bu vehile men'î, tehlikeli bir şey olduğu için ve tehlikeyi iktisadiyeyi mucibolacağı için evvelkinin üç misli bir fiyatla girecektir. (Sadede sesleri) Tamamen sadettir, ve maddeye dair söz söylüyorum. Dâhilde mevcut birtakım memnu eşya vardır. Tabii bu kanunun dâhile şumulü yoktur. Adliye ve İktisat encümenlerinin yegâne olduğu bir tedbir, bu malın sahipleri mutasarrıfları hükümete bir beyanname verecekler. Satış fiyatı tüccardan ve ticaret odalarından ve belediye dairelerinden tahkik edilecek ve o fiyatla satacaklar.

Efendiler, ne olur bulıyormusunuz? Bende-nizde iki yüz metre tentene var. Beyannamesini vereceğim. Faturasını da göstereceğim. Fiyatını da tesbit edecekler. Fakat sonra o tentene iki bin ve belki iki milyon metre olacak. Yine bitmiyecek. (Doğru sesleri) On arşın ipekli kumaşım olduğu halde sekiz sene geçecek yine bitmiyecektir. Sebebi de bir taraftan mem-

nu ve kaçak suretiyle girecek ve girmesini hiçbir türlü menedemiyeceğimiz ithalât ile dâhilde bulunan o stok daima temadi edecektir. Bunun yegâne bir yolu vardır.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Hasan Bey, arzu ettiğiniz gibi iktisadi kavanin..

HASAN B. (Devamla) — O her şeyin fevkindedir. Onun kanunu tabiisi vardır efendim.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Memleketin tüccarlarını da ahlâksız yapıyorsunuz, Hasan Bey.

HASAN B. (Devamla) — Bu ise muamelâtı tüccariyede esastır. Efendi hazretleri, yegâne yapılacak şey gümrükleriniz açıktır diyorlar. Rica ederim, gümrük hudutlarınız açık mıdır efendim? Teşkilâtımız yoktur. İran hududuna kadar bütün hudut teşkilâtsızdır, kordonsuzdur. Bu kaçak eşya memlekete Halep üzerinden girecektir. (Her taraftan sesleri)

REFİK B. (Konya) — Kanunun aleyhinde söz söylüyorsunuz, efendi.

HASAN B. (Devamla) — Kanunun istihsal etmek istediği maksadı temin edecek olan tedbiri tesbit etmediğiniz gün kanun heyeti umumiyesiyle güme gitmiştir. (Bravo sesleri) Bunu beyannamelerle, belediyelerden tâyin edilecek olan fiyatlarla, ticaret odalarından, ticaret piyasalarından alınacak olan malûmatla tesbit etmek imkânı vardır. Cebre tâbi tutup «Ortada mevcut eşya» demiyecek olursanız bu kanunun kabiliyeti tatbikiyesi yoktur. Yegâne yol beyanname alındıktan sonra tesbit edilecek olan fiyatlarla memnun olduğu halde memlekete gelmiş olan ve memleketin piyasasında mevcudolan eşyayı muayyen fiyatla satınalıp ve Hükümete mal edip ihtiyacata göre tesbit ederek kanunun mevkii tatbikinden itibaren dükkânlarda hiçbir memnu eşya olmadığını temin etmelidir. İthalî zaruri olan eşyayı kaçak ithalât mütemadiyen besler ve bunun önüne geçemezsiniz. Memleketin parası da iki misli olarak memaliki ecnebiyeye dökülür. Kanun takibettiğiniz fikrin aleyhinde bir netice verir.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Encümen namına cevap vereceğim efendim. Hasan Bey biraderimizin saydıkları mahzurlar, acaba kendilerinin dermeyan ettiği fikirler, tüccarın nazarında bu eşyanın satılması memnudur dediğinden itibaren gizli olarak evlerde satılmıyacağını bana temin edebilirler mi?

HASAN B. (Trabzon) — İşaret ettim efendim deminki beyanatımda.

MÜFİD Ef. (Devamla) — Madem ki, böyle bir kaçakçılığa ve böyle bir ahlâksızlığa tüccarları mahkûm ediyorlar. Bunun gizli gizli evlerinde satılmasının men'i imkânı olmadığı takdirde yapacağımız bir mesele, içtimai bir mesele olacaktır. Efendiler (gürültüler) Müsaade ediniz, kanunun..

REİS — Rica ederim dinliyelim, işitilmiyor.

MÜFİD Ef. (Devamla) — Kanunun menetmiş olduğu her fiil bir cürüm olur. Kanun onun kuvvei teyidiyesidir. Yalnız bu cürümü bu memnu olan şeyi umum insanlardan kaldırmanın imkânı yoktur. Yalnız bunlar hakkında yapılacak muamele gazetelerle, camilerde vaizlerle nutuklarla, konferanslarla paralarımızın harice çıkmamasını temin için halkı irşadetmekten ibaret kalır. Yoksa efendiler, hiçbir cürüm yoktur ki, meselâ kanunen katil memnudur. Halbuki senede ne kadar katil vukubuluyor? Bizim milletimiz, tüccarlarımız namusludur. Devletin menettiği bir şeyi memlekete sokmaya korkar ve memlekete ithaline taraftar değildir.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Beyannameyi verdikten sonra satışı meni mi edecek?

HACI BEKİR Ef. (Konya) — Beyannameyi iki suret üzerine yapacak. Bir suretini Hükümet riyasetine verecek bir sureti de o malı ithal eden zatın nezdinde kalacak. Memnu olan malı ayrıca bir göze koyacak. Onun üzerine o levhayı asacak. O levha daima orada mevcud olduğu halde her iki ayda bir beyanname verecek ve diyecek ki, mevcut malın şu kadarını sattım. Ve şu kadarı kalmıştır. Her iki ayda bir beyanname vermeklîğe mecbur ve mükellef tutulmalı.

MEHMET ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahip) — Her iki ayda yenisi gelecek dolaba konacaktır.

HACI BEKİR Ef. (Devamla) — Rica ederim, tüccar hakkında bu kadar suizanda bulunmıyalım. Hiçbir kimse suizan ile katiyen mahkûm olamaz. Memur ve bahusus Hükümet emi müşfiktedir. Hiçbir tüccar bu kadar memnu olan bir şeyi dükkânına koymaz, buna emin olunuz.

HASAN B. (Trabzon) — Bekir Efendi, rica ederim beyannameli eşyanın bittiğini ne ile kontrol edeceksiniz? İki ayda bir beyanname verecek; yerine tekrar aynı miktar koyacaktır.

HACI BEKİR Ef. (Devamla) — Rica ederim, ceza konmuştur.

HASAN B. (Trabzon) — Bu kanun harb içinde cereyan eden ihtikâr kanunu oluyor. Başka bir şey değildir.

MEHMET ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahip) — Tüccarların menfaatine bir kanun oluyor.

HACI BEKİR Ef. (Devamla) — İki ayda tekrar bir beyanname verecektir. Ben bunun şu kadarını, sattım, şu kadarı kaldı, diye. Şayet beyannamesi verilmiş de fiyatı mukarrereden fazla satmış olursa mal müsadere edilecek. Yok, hiç beyanname vermeden bu malı doğrudan doğruya mektum olarak satıyorsa malı müsadere ve beş misli ceza alınacak.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Eğer İktisat Encümeni namına söylüyorsanız maddeyi İktisat Encümeni kabul etti. Binaenaleyh söylemesi zaittir...

REİS — Kendi namına söylüyor, efendim.

HACI BEKİR Ef. (Devamla) — Başka suretle kabil değil. Tüccarın sattığını Hükümete ihbar eden muhbire de nısıfı verilirse mesele hallolmuş olur. Başka çaresi yoktur. Bunun için de (50) den (1 000) liraya kadar cezayı nakdi almır.

BİR MEBUS — Beyefendi, satılacak beş kurşluk bir şeye bin lira cezayı nakdi... Bu olmaz, bu tahammül fersadır. Bu akim kalır. Her halde İktisat Encümeninin teklifinin okunmasını rica ederim.

CELÂLETTİN ARİF B. (Erzurum) — Efendim, Müfit Efendi hocamız buyurdular ki : Bu madde Adliye Encümenine yalnız bir ceza tertibi için geldi. Eğer Adliye Encümeni yalnız cezayı tertibelemiş olsaydı tabii bendeniz de sükût ederdim. Fakat Adliye Encümeni bir de beyanname çıkardı ve beyannamenin nerelere takdim edileceğini bildirdi. Demek ki: Teklifi âcizi de bu beyannamenin tetimmatından başka bir şey değildir, bir şey daha buyurdular ki : Ahalimize süzanda bulunmalıyım. Camilerimizde kendilerine vaiz ve nasihatte bulunuruz. Eğer tüccarlarımızın kâffesi camiye gitseydi yine sözlerini kabul ederdim. Fakat kiliseyi, havrayı unutmuyalım. (Handeler) Sonra diğer taraftan şimdi söz söyleyen Hacı Bekir Efendi de buyurdular; demek ki, bizim memleketimizde ağnamdan da mektumlar oluyormuş, onun için ticaret saha-

sında böyle şeyler maalesef vâkı olmaktadır ve yine teklif ediyorum ki; Hasan Beyin ve daha doğrusu Kavanini Maliye Encümeni Mazbata Muharriri Muhteremi Hasan Beyin teklifi kabul olunmadığı takdirde her halde bendenizin dediğim veçhile tüccaran tarafından satılacak eşyalara birer zimba veya etiket vaz'olunmalıdır.

REİS — Söz alan altı arkadaş var. (Kâfi sesleri) Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Kâfi görüldü.

Şimdi mevkii müzakereye bulunan madde hakkındaki tadil takririni okuyacağız.

Riyaseti Celileye

Mevkii müzakereye bulunan madde kanuniyeye berveçhi âti fıkranın ilâvesini teklif ederim. (Tüccar tarafından beyannamelere ithal edilen eşyaya birer etiket veya zimba vaz'olunacaktır.)

Erzurum
Celâleddin Arif

REİS — Bu teklifi kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. (Kabul sesleri) Kabul edildi, maddeye ilâve olunacaktır. Maddenin şekli musahhahı şu oluyor :

MADDE 4. — İthali menedilen eşya ve mevat işbu kanunun meriyeti tarihine kadar eshabı tarafından tanzim edilecek beyanname ile mahallî Hükümetine bildirilecektir. Müddet hitamina kadar bildirilmeyen bu kabil eşya ve mevat ikinci madde mucibince kaçak addedilerek mirî namına zaptolunur. Tüccar verecekleri işbu beyannamede müfredatı gösterilen eşya ve mevaddın cins ve nev'i ve miktarıyla sermayesini, âzami kaçta satılabileceklerini gösterecek ve ticaret odaları ve bulunmayan mahallerde belediye heyetleri bunların rayicini tesbit ve ilân eyliyeceklerdir. Tüccar tarafından beyannamelere ithal edilen eşyaya birer etiket veya zimba vaz'olunacaktır. Ticaret odaları veya belediye heyetleri tarafından gösterilen rayiçten fazla satanlar bir aydan bir seneye kadar hapis ve satılan eşya bedelinin beş misli cezayı nakdi ile mücazat olunurlar.

REİS — Maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Madde kabul edilmiştir. Şimdi efendim bu kanunun diğer maddeleri evvelce kabul edil-

mişti. Fakat arkadaşlardan birisi bir teklifte bulunuyor.

Riyaseti Celileye

Berveçhizir maddenin işbu kanuna ilâvesi lüzumunu teklif eylerim.

Madde 1. — Yolcu eşyası meyanında veya hut vesaiti saire ile sureti hafiyede celbedilerek el altından koltukçu ve bohçacılar vasıtasıyla sattırılan müteferrik ve memnu eşya ile o eşyayı satanlar hakkında da ikinci madde ahkâmı tatbik edilir.

Yozgad
Süleyman Sırrı

REİS — Bunu kabul edenler lütfen el kaldırsın. Reddedildi.

Şimdi efendim, kanunun heyeti umumiyesini tâyini esamiyle reye koyuyorum. Reylerinizi istimal ediniz.

DURAK B. (Erzurum) — Madde okunmadı efendim.

REİS — Okundu.

DURAK B. (Erzurum) — Cezayı mucibolan madde vardı, Reis Bey, o okunmadı.

REİS — Deminden beri okundu.

DURAK B. (Erzurum) — Bendeniz işitmedim.

REİS — Ne yapayım okundu. Herkes işitti. Rica ederim sükûnetle müzakere edelim.

DURAK B. (Erzurum) — Zatiâlinize rica ettim kabul etmediniz.

REİS — Ben ne yapayım.

DURAK B. (Erzurum) — Hakkımı istiyorum. Başka bir şey söylediğim yok.

REİS — Beş dakika teneffüf edilmek üzere celseyi tatil ediyorum Bundan sonraki celse hafidir.

İKİNCİ CELSENİN MABADI

(Bu celsenin makabli hafidir)

REİS HASAN FEHMİ BEY — Efendim müzakere devam ediyor. Hafi müzakereyi aleni yaptım. Celse devam ediyor. (Kimse kalmadı sesleri)

HÜSEYİN HÜSNÜ Ef. (İsparta) — Reis Bey akşam oldu efendim.

REİS — Meclis kapanmadı rica ederim efendim (Kimse yok sesleri)

RAMİZ B. (Dersim) — Reis Beyefendi ben-denizin takriri mühimdir. Onu lütfen okuyunuz efendim.

REİS — Birinci celsede tâyini esami ile reye vaz'edilen, vefat eden mebusların ailelerine verilecek tahsisat hakkındaki Divanı Riyaset kararı tâyini esami ile reyinize arz edilmiştir. Reye iştirak eden 189, muamele tamam, bir müstenkif 88 redde karşı 100 rey ile kabul edilmiştir.

Gümrük tarifesinin (B) ve (D) cetvelleri (ziynet eşyasının men'i duhulü) hakkındaki ka-

nunun neticei müzakeresinde reye iştirak eden 175, muamele tamam, 29 redde karşı 146 rey ile kanun kabul edilmiştir.

Ramazam şerifin vürudü dolayısıyla iki takrir aldım. Rûfeka ramazanda içtima günlerinin tâyin ve tesbit edilmesini teklif ediyorlar. Fakat bütçe müzakeresini üç gün sonraya tehir ettiğimize ve o meselenin ehemmiyetine binaen şimdilik Meclisimizde esasen ekseriyet yoktur. Mûnasip buyurursanız Pazartesi günü toplanalım. (Gürültüler) Yarın belki ramazan degildir. O gün bir gün tâyin ederiz, günümüzü şimdilik bozmayalım, Pazartesi günü içtima ederiz, bütçenin heyeti umumiyesi hakkında müzakerenin alacağı şekle göre ramazanda içtimaların haftada bir mi, beş mi, gece mi, gündüz mü, olacağını o zaman tâyin ederiz. Pazartesi günü içtima etmek üzere celseyi kapatıyorum.

Kapanma saati : 6 sonra

Mebuslardan vefat edenlerin ailelerine verilecek tahsisata dair karar için verilen reylerin neticesi

Kabul edenler

Sadık Bey (Kırşehir), Fuad Bey (Çorum), Rifat Bey (Tokad), Ahmet Efendi (Yozgad), Yusuf Bey (Denizli), Mustafa Bey (Antalya), Mustafa Bey (Diyarbakır), Neşet Bey (İstanbul), Faik Bey (Edirne), Şeref Bey (Edirne), Tevfik Bey (Dersim), Mahmut Esad Bey (İzmir), Şeyh Seyfi Efendi (Kütahya), Hamdi Namık Bey (İzmit), Ahmet Muhtar Bey (İstanbul), Nüzhet Bey (Ergani), Yunus Nadi Bey (İzmir), Atif Bey (Bayazıt), Ömer Lütüfî Bey (Amasya), Mustafa Vasfi Bey (Tokad), Rıza Vamık Bey (Sinob), Doktor Asım Bey (Amasya), Nebil Efendi (Karahisari Sahip), Yahya Galip Bey (Kırşehir), Doktor Suad Bey (Kastamonu), Mustafa Bey (Gümüşane), Operatör Emin Bey (Bursa), Rasim Bey (Sivas), Ahmed Hilmi Bey (Kayseri), Reşit Ağa (Malatya), Doktor Refik Bey (Bayazıt), Emin Bey (Erzincan), Rasim Bey (Cebelibereket), Rasih Efendi (Antalya), Ali Saip Bey (Urfa), Sıddık Bey (Çorum), Naim Efendi (İçel), Şevki Bey (İçel), Doktor Eşref Bey (Adana), Şarif Bey (Sinob), Ragıp Bey (Kütahya), Hafız Mehmet Bey (Trabzon), Hasan Fehmi Bey (Gümüşane), Mehmet Şükrü Bey (Gümüşane), Celâl Bey (Saruhan), Kılıç Ali Bey (Antep), Recai Bey (Saruhan), Avni Bey (Saruhan), Mustafa Necati Bey (Saruhan), Faik Bey (Cebelibereket), Diyap Ağa

(Dersim), Bekir Sitki Bey (Siverek), Zamir Bey (Adana), Hakkı Bey (Ergani), Necip Bey (Mardin), Necati Bey (Bursa), Tunalı Hilmi Bey (Bolu), Abdullah Efendi (Bolu), Mustafa Kemal Bey (Ertuğrul), Osman Bey (Lâzistan), Doktor Abidin Bey (Lâzistan), Hasan Bey (Trabzon), Ata Bey Niğde), Memduh Bey (Karahisar Şarki), Enver Bey (İzmir), Şükrü Bey (Bolu), Hakkı Hami Bey (Sinob), Halil Hulki Efendi (Siird), Şükrü Bey (Canik), İzzet Bey (Tokad), Şükrü Bey (Karahisar Sahip), Tahsin Bey (Maraş), Mehmet Bey (Biga), Sırrı Bey (Ergani), Muhiddin Baha Bey (Bursa), Sabit Bey (Kayseri), Veli Bey (Burdur), Celâl Bey (Trabzon), Hafız İbrahim Efendi (İsparta), Mahmut Sait Bey (Muş), Bekir Sami Bey (Amasya), Eyüb Sabri Bey (Eskişehir), Edip Efendi (Batum), Hacı Nuri Bey (Siird), Doktor Fikret Bey (Kozan), Hacı Tahir Efendi (İsparta), Hüseyin Avni Bey (Kozan), Ahmet Mazhar Bey (İstanbul), Hafız Hamdi Efendi (Biga), Haydar Bey (Van), İsmail Sefa Bey (Mersin), Muhtar Bey (Mersin), Abdülhalim Çelebi Efendi (Konya), Hakkı Paşa (Niğde), Hüsrev Sami Bey (Eskişehir), Hacı Süleyman Efendi (İzmir), Hüseyin Hüsnü Efendi (İstanbul), Rıza Bey (Muş), Abdülgani Bey (Muş), Sırrı Bey (Siverek), Şevket Bey (Sinob).

Reddedenler

Salâhattin Bey (Mersin), İbrahim Bey (Karesi), Rıza Bey (Kırşehir), Vehbi Efendi (Konya), Abdülgani Bey (Siverek), Mahmut Bey (Ergani), Abdullah Efendi (Sinob), Resul Bey Bitlis), Süleyman Sırrı Bey (Yozgad), Atif Efendi (Ankara), Hacı Mustafa Efendi (Ankara), Mehmet Akif Bey (Burdur), Mithat Bey (Mardin), Ali Rıza Efendi (İçel), Kâzım Hüsnü Bey (Konya), Şevket Bey (Bayezit), Hasan Basri B. (Karesi), Mustafa Bey (Karahisar Şarki), Tevfik Efendi (Kângırı), Hülûsi Efendi (Kastamonu), Ziya Bey (Sivas), Mehmet Ragıp Bey (Amasya), Tahsin Bey (Aydın), Hüseyin Avni Bey (Erzurum), Sadettin Bey (Menteşe), Tufan Bey (Hakkâri), Tahir Efendi (Kângırı),

Celâl B. (Genç), Ali Haydar B. (Genç), Ömer Vehbi Ef. (Konya), İsmail Remzi Ef. (İsparta), Doktor Mustafa B. (Kozan), Hamdi Ef. (Diyarbakır), Abdullah Ef. (Adana), Halil B. (Ertuğrul), Rifat B. (Kayseri), Asım B. (Erzurum), Rasim B. (Elâziz), Hacı Feyzi B. (Elâziz), Mehmet Nadir B. (İsparta), Hacı Bekir Ef. (Konya), Derviş B. (Mardin), Haydar Lütüfî B. (İçel), Emir Paşa (Sivas), Ali Rıza Ef. (Amasya), Hamdi Namık B. (İzmit), Hüseyin Hüsnü Ef. (İsparta), Hamdi B. (Tokad), Lütüfî B. (Malatya), Durak B. (Erzurum), Celâlettin Arif B. (Erzurum), Ziya B. (Kângırı), Naci B. (Elâziz), Mustafa Taki Ef. (Sivas), Ali Rıza Ef. (Batum), Yasin B.

(Antep), Ali Ef. (İçel), Arif B. (Bitlis), Şakir B. (Ankara), Alim Ef. (Kayseri), Hafız Abdullah Ef. (İzmit), Mehmet Salih Ef. (Erzurum), İsmail B. (Erzurum), Sabri B. (Kastamonu), Halil İbrahim Ef. (İzmit), Süleyman B. (Canik), Necip B. (Ertuğrul), Besim Atalay B. (Kütahya), Ali Vasıf B. (Genç), Bahri B. (Yozgad), Rıza B. (Yozgad), Cemil

B. (Kütahya), Mazlum Baba Ef. (Denizli), Hamdi B. (Amasya), Ömer Lûtfi B. (Saruhan), Mehmet Ef. (Adana), Hacı Veli Ef. (Eskişehir), Nusret Ef. (Erzurum), Besim B. (Kastamonu), Mazhar Müfit B. (Hakkâri), Ali Ulvi B. (Burdur), Hasan Ef. (Denizli), Arif B. (Konya), Necati B. (Erzurum), Ali Vefa B. (Antalya),

Müstenkif

Ibrahim Ef. (Mardin).

Gümrük târifesinin (B) ve (D) cetvelleri hakkındaki, kanuna itayı rey edenler

(Kabul edenler)

Edip Ef. (Batım), Muhittin B. (Elâziz), Tahsin B. (Aydın), Necati B. (Bursa), Hafız Mehmet B. (Trabzon), Yasin B. (Anteb), Hafız Şahin Ef. (Anteb), Mehmet Sırrı B. (Siverek), Mustafa B. (Gümüşane), Sıtkı B. (Malatya), Şevket B. (Sinob), Hafız Abdullah Ef. (İzmit), Abdullah Ef. (Sinob), Necmettin B. (Siird), Hacı Nuri B. (Siird), Rıza Vamık B. (Sinob), Kadri B. (Siird), Mustafa Necati B. (Saruhan), Salih Ef. (Siird), Operatör Emin B. (Bursa), Hamdi B. (Tokad), Haşım B. (Çorum), Hafız Hamdi Ef. (Biga), Hamid B. (Biga), Şeyh Servet Ef. (Bursa), Ali Haydar B. (Genç), Doktor Mazhar B. (Aydın), Necip B. (Ertuğrul), Siddık B. (Çorum), Tunah Hilmi B. (Bolu), Nuri B. (Bolu), Sabit B. (Kayseri), Ahmet Ef. (Yozgad), Bahri B. (Yozgad), Doktor Eşref B. (Adana), Rıza Ef. (Yozgad), Bekir Sami B. (Amasya), Rasih Ef. (Antalya), İsmail Remzi B. (İsparta), Muhtar Fikri B. (Mersin), Yusuf Ziya B. (Mersin), Mahmut Celâl B. (Saruhan), Hasan Tahsin B. (Antalya), Nüzhet B. (Ergani), Hacı Hayali Ef. (Urfa), Tahsin B. (Maras), Hasip B. (Maras), Neşet B. (Kângırı), Hakkı Paşa (Niğde), Refik B. (Konya), Abdülgafur Ef. (Karesi), Eyüp Sabri B. (Eskişehir), Hakkı B. (Ergani), Zamir B. (Adana), Asım B. (Erzurum), Halil İbrahim Ef. (İzmit), Ömer Mümtaz B. (Ankara), Hüseyin Avni B. (Erzurum), İsmail B. (Erzurum), Mehmet Salih Ef. (Erzurum), Yunus Nadi B. (İzmir), Mustafa Kemal Ps. (Ankara),

Hamdi Ef. (Diyarbakır), Hacı Süleyman Ef. (İzmir), Mehmet Vehbi B. (Karesi), Yusuf İzzet Ps. (Bolu), Şevki B. (İçel), İsmail Şükürü Ef. (Karahisarı Sahip), Avni B. (Saruhan), Naim Ef. (İçel), İsmet B. (Çorum), Hüseyin Hüsnü Ef. (İstanbul), Hüsrev Sami B. (Eskişehir), Mehmet Ef. (Adana), Hafız İbrahim Ef. (İsparta), Ali Rıza Ef. (İçel), Abdullah Azmi Ef. (Eskişehir), Hacı Veli Ef. (Eskişehir), Hakkı B. (Van), Refet Ef. (Maras), Ali Rıza Ef. (Amasya), Neşet B. (İstanbul), Ragıp B. (Kütahya), Hüseyin Hüsnü Ef. (İsparta), Resul B. (Bitlis), Mustafa Vasfi B. (Tokad), İzzet B. (Tokad), Emin B. (Canik), Derviş B. (Mardin), Mahmut Esat B. (İzmir), Reşit Ağa (Malatya), Şerif B. (Sinob), İhsan B. (Cebelibereket), Rasim B. (Cebelibereket), Abdullah Ef. (Adana), Yusuf B. (Denizli), Kadri B. (Diyarbakır) Hacı Şükürü B. (Diyarbakır), Tahir Ef. (Kângırı), Hüseyin Ef. (Denizli), Âlim Ef. (Kayseri), Rifat B. (Kayseri), Ali Saip B. (Urfa), Mehmet Sait B. (Muş), Aacı Ali Ef. (İçel), Memduh B. (Karahisarı Şarki), Halil B. (Ertuğrul), Ali Süruri Ef. (Karahisarı Şarki), Mehmet Vasfi B. (Karahisarı Şarki), Abdülhak Tevfik B. (Dersim), Celâl B. (Trabzon), İbrahim B. (Karesi), Hasan Basri B. (Karesi), Osman B. (Kayseri), Ahmet Hilmi B. (Kayseri), Vehbi Ef. (Konya), Diyab Ağa (Dersim), Kâzım Hüsnü B. (Konya), Sadık Ef. (Kırşehir), Müfit Ef. (Kırşehir), Hulusi Ef. (Kastamonu), Hasan Fehmi B. (Gümüşane), Abdülkadir Ke-

mali B. (Kastamonu), Doktor Abidin B. (Lâzistan), Doktor Fikret B. (Kozan), Ali Vasif B. (Genç), Ruşen B. (Gümüşane), Atif B. (Kayseri), Zia B. (Kângırı), Osman B. (Lâzistan), Necip B. (Mardin), Zekâi B. (Adana), Mithat B. (Mardin), Mehmet Akif B. (Bur-

dur), İsmail Sefa B. (Mersin), Salâhattin B. (Mersin), Behçet B. (Kângırı), Doktor Refik B. (Beyazıt), Atif Ef. (Ankara), Haydar B. (Van), Besim Atalay B. (Kütahya), Süleyman Sırrı B. (Yozgad), Lûtfi B. (Malatya), Cevdet B. (Kışehir),

(Reddedenler)

Arif B. (Konya), Sırrı B. (Ergani), Ali Vefa B. (Antalya), Ali Ulvi B. (Burdur), Adnan B. (İstanbul), Rıza B. (Kırşehir), Mustafa B. (Dersim), Abdullah Ef. (Bolu), Tufan B. (Hakkâri), Ömer Vehbi Ef. (Konya), Emin B. (Erzincan), Celâleddin Arif B. (Erzurum), Hamdi B. (Amasya), Mustafa B. (Karahisarî Şarki), Durak B. (Erzurum), Ömer Lûtfi B. (Saruhan), Abdül-

gani B. (Muş), Naci B. (Elâzığ), Mustafa B. (Antalya), Sait Ef. (Kângırı), Mazhar Müfid B. (Hakkâri), Hacı Mustafa Ef. (Ankara), Hakkı Hami B. (Sinob), Rifat B. (Tokad), Fuad B. (Çorum), Fikri Faik B. (Genç), Hamdi Namık B. (İzmit), Şevket B. (Bayazıt), Yahya Galip B. (Kırşehir).

(Müstenkif)

Rasım B. (Elâzığ)

